

บทความวิจัย (Research Article)

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทอง ของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

Cost and Return Analysis of Planting Hom Thong Bananas in Muang District, Phitsanulok Province

นเรศ จันอุต^{1*} อุษณีย์ เส่งพานิช¹ และรัตนา สิทธิอ่วม¹
Nares Chunud^{1*}, Usanee Sengpanich¹, and Rattana Sittioum¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ความถี่ และค่าเฉลี่ย วิธีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนประกอบด้วย วิธีหาจุดคุ้มทุน (BEP), วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV), วิธีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI), วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR), และวิธีระยะเวลาคืนทุน (PBP) ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการนำเสนอข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรมีเงินลงทุนเริ่มแรกคือ 45,101.45 บาท ต่อไร่ต่อปี ต้องใช้เวลาประมาณ 1 ปี กล้วยหอมทองจึงจะให้ผลผลิตและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร หลังจากเกษตรกรมีรายได้จากการขายกล้วยหอมทองพบว่า มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 20,880.43 บาทต่อไร่ต่อปี ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ 5,937.58 บาท และ ต้นทุนผันแปร 14,942.85 บาท มีรายได้รวมทั้งหมด 43,113.98 บาทต่อไร่ต่อปี มีกำไรสุทธิ 22,233.55 บาทต่อไร่ต่อปี และมีอัตราผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกร ดังนี้ จุดคุ้มทุนราคาขายกล้วยหอมทองเท่ากับ 10.97 บาทต่อหวี มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 45,890.19 บาท อัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 7.19 อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 1.06 และเกษตรกรต้องใช้เวลา 2 ปี 10 เดือน 11 วัน จึงจะได้คืนเงินลงทุนที่จ่ายไป ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นภัยธรรมชาติ เช่น ลมแรง ทำให้ต้นกล้วยหักโค่น รองลงมาคือ ขาดน้ำ แล้ง ยาวนานและดินขาดความอุดมสมบูรณ์

คำสำคัญ: กล้วยหอมทอง วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พิษณุโลก

¹ สาขาวิชาการจัดการประยุกต์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Program in Applied Management, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: nares_pmel@hotmail.com

(Received: 24 December 2019; Revised: 23 March 2020; Accepted: 20 April 2020)

Abstract

The purposes of this research were 1) to study cost and return analysis of planting Hom Thong Bananas in Muang district Phitsanulok Province, 2) to study the inherent problems and threats on the growing of Hom Thong Bananas in Muang Phitsanulok Province. The research study used a purposive sampling from 20 agriculturists. The data were collected by interviewing with structured interview and analyzed by frequency, percentage and mean. Cost and return analysis comprised Break-Even Point (BEP), Net Present Value (NPV), Return on Investment (ROI), Internal Rate of Return (IRR) and Payback Period (PBP) with the use of descriptive analysis and information presentation. The research found that planting Hom Thong Bananas of agriculturists had the first investment of 45,101.45 baht per rai per year; the agriculturists got revenues after planting Hom Thong Bananas for 1 year. After having received income from the sale of Hom Thong Bananas, they had the average total cost of 20,880.43 baht per rai per year, which consisted of fixed costs of 5,937.58 baht and variable costs of 14,942.85 baht. Agriculturists had a total income of 43,113.98 baht per rai per year, with a net profit of 22,233.55 baht per rai per year. The yields from planting of Agriculturists had Break-Even Point (BEP) of sale Hom Thong Bananas was 10.97 baht per hand of bananas, Net Present Value (NPV) of 45,890.19 baht, Internal Rate of Return (IRR) of 7.19%, Return on Investment (ROI) of 1.06 and the agriculturists had to spend 2 years 10 months and 11 days for getting money back on investment paid. The inherent problems and threats on the planting Hom Thong Bananas were strong wind which resulted to the breakage of Hom Thong Bananas trunks, and followed by the shortage of water for cultivation, long drought and lack of soil fertility.

Keywords: Hom Thong Bananas, Cost and return analysis, Phitsanulok

บทนำ

อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพพื้นฐานของคนในสังคมไทยมาทุกยุคทุกสมัย ประชากรประมาณสองในสามอยู่ในภาคเกษตรกรรม ถือว่าเป็นอาชีพหลักที่อยู่คู่คนไทยมาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าสถานการณ์โลกจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดก็ตาม ในภาคเกษตรกรรมของไทยยังคงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศและยังมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาโดยตลอด (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2562) แผนพัฒนาประเทศ ตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9-11 เพื่อให้เกิดบูรณาการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่าง

มันคงเกิดภูมิคุ้มกันที่ดี มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) การน้อมนำหลักตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในภาคเกษตรกรรมของไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นรูปธรรมได้อย่างเด่นชัด เกษตรกรนอกจากจะผลิตผลผลิตทางการเกษตรไว้เพื่อบริโภคภายในครัวเรือนแล้ว ยังมีการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดอีกด้วย ซึ่งการส่งออกสินค้าทางการเกษตรของไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งในปี 2561 ส่งออกสินค้าทางการเกษตรได้ 744,433.5 ล้านบาท และในปี 2562 (ม.ค.-พ.ค.) นี้ สามารถส่งออกสินค้าทางการเกษตรได้ 302,419.3 ล้านบาท ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรหลักของประเทศไทยที่ส่งออกที่สำคัญอันได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลังทุเรียน มังคุด และกล้วย เป็นต้น (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2562) “กล้วยหอมทอง” เป็นผลไม้หลักชนิดหนึ่งที่เป็นสินค้าทางการเกษตรที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ มีการปลูกเพื่อการค้าทั้งในและต่างประเทศ สร้างรายได้เข้ามาพัฒนาประเทศ ด้วยคุณลักษณะกล้วยหอมทองที่มีสีผิวเหลืองทองสวยงาม รสชาติดี มีกลิ่นหอม น่ารักรับประทาน จึงทำให้กล้วยหอมทองเป็นที่นิยมบริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ การปลูกกล้วยหอมทองนั้นสามารถปลูกได้บางพื้นที่ของประเทศไทย เพราะกล้วยหอมทองจะชอบอากาศร้อนชื้น ชอบบริเวณที่มีสภาพดินฟ้าอากาศคงที่ ดินที่จะปลูกกล้วยหอมทองควรเป็นดินร่วนน้ำไม่ท่วมขัง จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกกล้วยหอมทองและจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการปลูกกล้วยหอมทองทั้งปลูกเพื่อเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม โดยมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่ หมู่บ้านวังวน หมู่ที่ 3 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเพื่อส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศและในประเทศ เพราะปัจจุบันกล้วยหอมทองถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการมากมีศักยภาพในการส่งออกสูง ซึ่งนับวันแนวโน้มความต้องการของตลาดนั้นยังเพิ่มสูงขึ้น (สำราญ มีแจ้ง และคณะ, 2553) จากงานวิจัยของ อธิสิทธิ์ นุชนนทร และสุภาพร เพชรรัตน์กุล (2556) ศึกษาต้นทุนการผลิต อัตราผลตอบแทน วิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการลงทุนการปลูกกล้วยหอมทองบ้านลาดของเกษตรกร 4 ตำบล คือ ถ้ำรงค์ ไร่สะท้อน ตำหรุ และหนองกระเจ็ด ของอำเภอบ้านลาด ผลการวิจัยพบว่าการผลิตและตลาดกล้วยหอมทองของตำบลถ้ำรงค์ให้ผลตอบแทนสูงสุดทั้งปริมาณและมูลค่า มีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี 6 เดือน 19 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 1,431,845.62 บาท อัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 42.78 ตำบลหนองกระเจ็ด ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี 9 เดือน 18 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 734,872.21 บาท อัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 31.42 ตำบลตำหรุ ระยะเวลาดำเนินการ (PBP) 2 ปี 2 เดือน 3 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) 294,775.16 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน (ROI) ร้อยละ 18.79 สำหรับตำบลไร่สะท้อนนั้นมีระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 3 ปี งานวิจัยของ นิธิชนิภา บุญช่วย (2560) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกล้วยน้ำว้า ในเขตพื้นที่อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการปลูกกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรขนาดพื้นที่ 1 ไร่ต่อปี การเพาะปลูกใช้ระยะเวลา 1 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร มีต้นทุนแรกเริ่มเท่ากับ 33,884.55 บาท หลังจากเกษตรกรมีรายได้จากการขายกล้วยน้ำว้าแล้ว พบว่ามีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 20,184.55 บาท มีรายได้เป็นเงิน 25,728.57 บาท และมีกำไรสุทธิ 5,544.02 บาท อัตราผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยน้ำว้าเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายคือร้อยละ 21.55 และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) ร้อยละ 16.36 สำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้าในแต่ละครั้ง เกษตรกรใช้เวลา 6 ปี 1 เดือน จึงจะได้รับเงินคืนเท่ากับลงทุนที่จ่ายไป ทั้งนี้

Nwaiwu et al. (2012) ศึกษาปัญหาและการคาดการณ์ของการปลูกกล้วยหอมในรัฐอาเบีย ประเทศไนจีเรีย พบว่าปัญหาที่พบคือ ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและยาวนาน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก การระบาดของโรคระบาด ศัตรูพืชและจากภัยธรรมชาติโดยเฉพาะลมพายุ การคาดการณ์ผลผลิตจะวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) รายได้รวมทั้งหมดเท่ากับ 3,817.03 บาทต่อไร่ โดยแบ่งเป็นรายได้จากการจำหน่ายหน่อพันธุ์กล้วยเท่ากับ 2,654.79 บาทต่อไร่ และจากการจำหน่ายกล้วยเท่ากับ 1,162.23 บาทต่อไร่ ต้นทุนผันแปร 1,666.58 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่เท่ากับ 132.94 บาทต่อไร่ รวมเป็นต้นทุนรวมเท่ากับ 1,799.51 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิเท่ากับ 2,017.51 บาทต่อไร่ และมีผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) เท่ากับ 1.12 ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วย โดยใช้วิธีการประเมินการลงทุนดังนี้ วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) วิธีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) และวิธีระยะเวลาคืนทุน (PBP) สำหรับงานวิจัยได้เพิ่มเติมในส่วนการคำนวณหาจุดคุ้มทุนราคาขายกล้วยหอมทองต่อหวี ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สำหรับการตัดสินใจในการลงทุนปลูกกล้วยหอมทอง จากรายงานการวิจัยของ สำราญ มีแจ้ง และคณะ (2553) กล่าวว่ากล้วยหอมทองจะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ มีการจัดจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ แต่จากสถิติเกษตรกรที่มาลงทะเบียนที่สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 9 อำเภอ มีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเพียง 62 ราย พื้นที่การเพาะปลูกรวม 265.56 ไร่ เท่านั้น สำหรับกล้วยที่นิยมปลูกในจังหวัดพิษณุโลกคือกล้วยน้ำว้า จากการคาดการณ์ข้อมูลการปลูกกล้วยน้ำว้าของจังหวัดพิษณุโลกปี 2561 มีพื้นที่ในการเพาะปลูก 18,260 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก, 2561) คิดสัดส่วนพื้นที่การเพาะปลูกกล้วยหอมทองกับกล้วยน้ำว้า คือ 1.45%

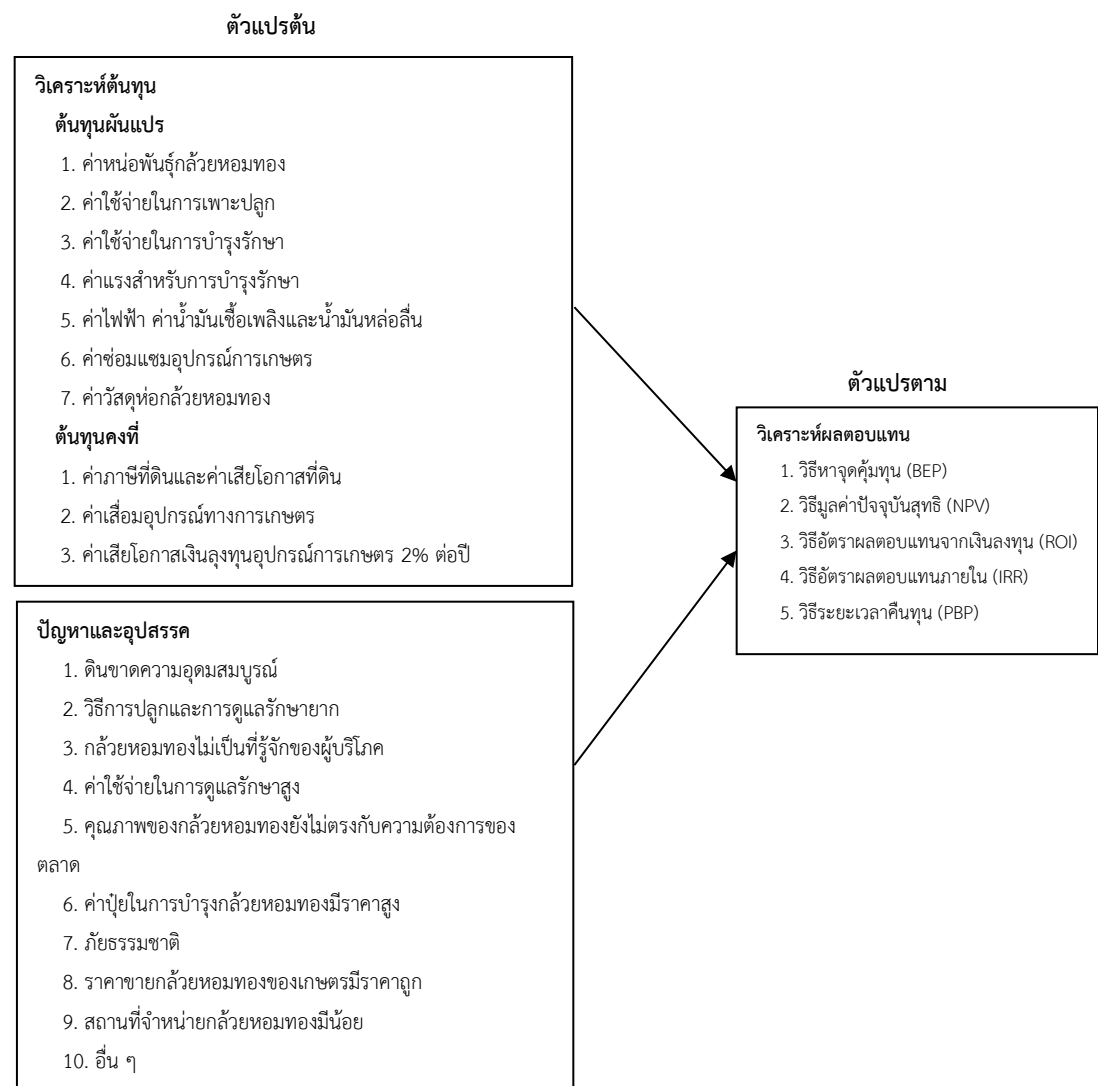
จากสัดส่วนการปลูกกล้วยหอมทองกับกล้วยน้ำว้าในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกที่น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกกล้วยดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแต่ยังมีการเพาะปลูกกล้วยหอมทองน้อยอยู่ จึงเป็นที่มาของปัญหาในการวิจัยนี้ว่าสภาพการณ์ของการปลูกกล้วยหอมทอง เช่น ต้นทุนผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกเป็นอย่างไร เกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกจึงมีการปลูกกล้วยหอมทองในสัดส่วนที่น้อยมาก

จากข้อมูลข้างต้นจึงนำไปสู่ความสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์การปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองเพื่อหาความคุ้มค่าในการลงทุน รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรว่าเป็นเช่นไร ข้อมูลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เกษตรกรสามารถนำผลวิจัยมาวางแผนทางการเงินและการบริหารต้นทุนในการเพาะปลูกกล้วยหอมทองได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตและเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองอยู่เดิมและเกษตรกรรายใหม่ ซึ่งจะเป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและสามารถขยายพื้นที่การเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 20 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษา และเป็นอำเภอที่มีจำนวนเกษตรกรและเนื้อที่การเพาะปลูกกล้วยหอมทองมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกร ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกร ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยหอมทอง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำตอบให้กลุ่มตัวอย่างเขียนคำตอบเอง และจากการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่มีตัวเลือกจะเป็นแบบตอบได้เพียงอย่างเดียวและแบบตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ (Multiple Choices) และมีแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำตอบไว้แน่นอนให้เลือกระหว่าง 2 คำตอบ (Dichotomous) สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลที่ได้รับเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีของต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกกล้วยหอมทอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยใช้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่กำหนดเป็นหลักในการสร้างแบบสัมภาษณ์
3. นำข้อมูลและความรู้มาสร้างแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหาและวิธีการวัด
5. นำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ที่พบมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือในการวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมิน เป็นการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษาและตรวจสอบหาประสิทธิภาพ (IOC: Index of Item Objective Congruent) ในเครื่องมือที่สร้างขึ้น
7. นำแบบประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยลงความเห็นและให้คะแนนดังนี้ ให้คะแนนเป็น +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ให้คะแนนเป็น 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ให้คะแนนเป็น -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้อง แล้วนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Congruence) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ต้อง

ปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตลอดจนความชัดเจนทางภาษาพบว่า ข้อคำถามได้ค่าความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

8. นำเครื่องมือในการวิจัยที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.82

9. จัดพิมพ์เครื่องมือในการวิจัยให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์รายชื่อเกษตรกรผู้ลงทะเบียนปลูกกล้วยหอมทองที่สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์รายชื่อเกษตรกรผู้ลงทะเบียนปลูกกล้วยหอมทอง ไปส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการลงพื้นที่และสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 20 ราย ซึ่งหัวข้อการสัมภาษณ์คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร ต้นทุนและผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยหอมทอง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) รวบรวมข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรและการจัดการด้านการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูกกล้วยหอมทอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Average)

2. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost and Return Analysis) เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ดัชนีวิเคราะห์เพื่อประเมินผลตอบแทนการลงทุน 5 วิธี คือ

1) วิธีหาจุดคุ้มทุน (BEP) คือ ยอดขายที่เท่ากับค่าใช้จ่ายหรือการลงทุนที่ลงไป เป็นจุดที่ผู้ขายไม่ได้กำไรแต่ก็ไม่ขาดทุน ยอดขายอาจจะถูกวัดเป็น เงิน หรือจำนวนสินค้าที่ขาย มีสมการดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน (BEP)} = \frac{\text{ต้นทุนรวม}}{\text{จำนวนสินค้าที่จะขาย}}$$

2) วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เป็นการคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิแต่ละปีตลอดอายุโครงการ โดยคำนวณผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบัน ของกระแสเงินสดรับสุทธิตลอดอายุโครงการกับเงินทุนเริ่มแรก ณ อัตราผลตอบแทนที่ต้องการหรือต้นทุนของเงินทุนโครงการ มีสมการดังนี้

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - I$$

3) วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เป็นการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับการลงทุนในโครงการนั้น ๆ อัตราผลตอบแทนนี้ หมายถึง อัตราคิดลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิที่ได้รับในอนาคตเท่ากับเงินสดจ่ายลงทุนสุทธิ มีสมการดังนี้

$$\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I$$

4) วิธีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) หมายถึง อัตราส่วนผลตอบแทนจากการบริหารเงินลงทุน มีสมการดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(ROI)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}}$$

5) วิธีระยะเวลาคืนทุน (PBP) คือ ระยะเวลาที่กิจการจะได้รับเงินลงทุนเริ่มแรกของโครงการกลับคืนมา หรือ ระยะเวลาที่กระแสเงินสดสะสมของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 65 อายุเฉลี่ย 57.10 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 70 มีอายุเฉลี่ย 58.05 ปี ขนาดครัวเรือนประมาณ 3-4 คน มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอมทองคำเฉลี่ยเท่ากับ 8.10 ปี ลักษณะดินที่ปลูกเป็นดินร่วนปนทราย นิยมใช้หน่อพันธุ์ในการเพาะปลูก การให้น้ำเป็นแบบระบบพ่นฝอย (มินิสปริงเกอร์) แหล่งน้ำในการเพาะปลูกคือแหล่งน้ำตามธรรมชาติและน้ำบาดาล สาเหตุในการปลูกกล้วยหอมทองเพราะเห็นว่ากล้วยหอมทองมีราคาที่ดีมีความต้องการของตลาดสูง ได้รับความรู้ในการปลูกกล้วยหอมทองจากเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน ใช้เงินทุนส่วนตัวในการลงทุนเพาะปลูกและลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด

วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรมีเงินลงทุนเริ่มแรกเป็นการลงทุนในเรื่องเตรียมพื้นที่ในการเพาะปลูก ระบบน้ำและอุปกรณ์การเกษตรเช่น เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า ภาชนะเก็บกล้วย มีด จอบ เสียม ปุ๋ย บันได แข่ง เป็นต้น เท่ากับ 45,101.45 บาท รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 เงินลงทุนเฉลี่ยเริ่มแรกก่อนสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร (ต่อไร่ต่อปี)

รายการ	เงินลงทุนเฉลี่ยเริ่มแรก (บาท)	ร้อยละ
เงินลงทุนซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตร	26,946.61	59.75
ค่าหน่อพันธุ์กล้วยหอมทอง	1,693.25	3.75
ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก	1,636.39	3.63
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	6,030.55	13.37
ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น	3,699.42	8.20
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับการเพาะปลูก	5,095.23	11.30
รวม	45,101.45	100.00

หลังจากลงทุนการเพาะปลูกครั้งแรกแล้ว ต้องใช้เวลาประมาณ 1 ปี กล้วยหอมทองจึงจะให้ผลผลิตและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร หลังจากเกษตรกรมีรายได้จากการขายกล้วยหอมทองพบว่า มีมีต้นทุนรวมเฉลี่ย

20,880.43 บาทต่อไร่ต่อปี แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ 5,937.58 บาท และ ต้นทุนผันแปร 14,942.85 บาท แสดงรายละเอียดดังตาราง 2 และรายได้รวมทั้งหมด 43,113.98 บาทต่อไร่ต่อปี ประกอบด้วยรายได้จากการขายผลกล้วยหอมทอง 41,878.98 บาท รายได้นอกจากการขายผลกล้วยหอมทอง 1,235.00 บาท มีกำไรสุทธิ 22,233.55 บาทต่อไร่ต่อปี แสดงรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 2 ต้นทุนการเพาะปลูกกล้วยหอมทอง

รายการ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร (Total Variable Cost : TVC)	14,942.85	71.56
ค่าหน่อพันธุ์กล้วยหอมทอง	338.65	1.62
ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก		
- การเตรียมดิน	160.98	0.77
- ปุ๋ยที่ใช้รองก้นหลุมก่อนปลูก	166.30	0.80
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา		
- ปุ๋ยคอก	5,002.46	23.96
- ปุ๋ยเคมี	1,028.08	4.92
ค่าแรงสำหรับการบำรุงรักษา		
- ค่าใส่ปุ๋ยทางดิน	725.00	3.47
- ค่าห่อกล้วยหอมทอง	175.00	0.84
- ค่าทำความสะอาดสวน	357.63	1.71
ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น	3,699.42	17.72
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	1,155.00	5.53
ค่าวัสดุห่อกล้วยหอมทอง	2,024.33	9.69
ค่าแรงในการเก็บและบรรจุกล้วยหอมทอง	110.00	0.53
ต้นทุนคงที่ (Total Fixed Cost : TFC)	5,937.58	28.44
ค่าภาษีที่ดินและค่าเสียโอกาสที่ดิน	9.33	0.05
ค่าเสื่อมอุปกรณ์ทางการเกษตร	5,389.32	25.81
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร 2% ต่อปี	538.93	2.58
ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost : TC)	20,880.43	100.00

ตาราง 3 รายได้ ต้นทุนรวมและกำไรสุทธิในการเพาะปลูกกล้วยหอมทอง

รายการ	จำนวนเงิน (บาทต่อไร่ต่อการผลิต)
ราคาผลผลิต (บาทต่อหวี)	22.00
ผลผลิต (หวีต่อไร่)	1,903.59
รายได้จากการขายผลกล้วยหอมทอง	41,878.98
รายได้นอกจากการขายผลกล้วยหอมทอง	1,235.00
รายได้ทั้งหมด (Total Revenue)	43,113.98
ต้นทุนรวม (Total Cost)	20,880.43
กำไรสุทธิ (Net Profit)	22,233.55

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุน ใช้อัตราคิดลดในอัตราร้อยละ 6.875 เทียบเท่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตร (ธกส.), 2562) ในปี พ.ศ. 2562 สำหรับลูกค้าชั้นดี กำหนดอายุโครงการ 5 ปี กำหนดโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ปลูกกล้วยหอมทอง พบว่านับตั้งแต่ปลูกจนอายุการปลูกกล้วยหอมทอง 5 ปี ต้องทำการปลูกเหมือนแรกเริ่ม ด้วยเหตุว่า ผลผลิตลดน้อยลงมากและกล้วยเกิดการรากลอย ทำให้ผลผลิตไม่คุ้มค่าต่อการเพาะปลูกจากข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนสามารถนำมาคำนวณหากระแสเงินสดจ่าย กระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดสะสมได้ดังนี้

ตาราง 4 กระแสเงินสดรับ กระแสเงินสดจ่าย และ กระแสเงินสดรับสุทธิในการปลูกกล้วยหอมทอง

ปีที่	กระแสเงินสดรับ	รวมกระแสเงินสดจ่าย	กระแสเงินสดรับสุทธิ	กระแสเงินสดสะสม
0	-	45,101.45	-45,101.45	-45,101.45
1	42,380.00	23,544.16	18,835.84	-26,265.61
2	43,297.50	20,214.52	23,082.98	-3,182.63
3	43,297.50	20,214.52	23,082.98	19,900.35
4	43,297.50	20,214.52	23,082.98	42,983.33
5	43,297.50	20,214.52	23,082.98	66,066.31
รวม	215,570.00	149,503.69	66,066.31	

นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทอง ซึ่งได้ผลดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาจุดคุ้มทุน (BEP) ซึ่งเป็นราคาขายต่อหวีคำนวณได้ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน (BEP) ราคาขายต่อหวี} = \frac{\text{ต้นทุนรวม}}{\text{จำนวนสินค้าที่จะขาย}}$$

จากตาราง 2 ต้นทุนรวม เท่ากับ 20,880.43 บาท ต่อ ไร่

จากตาราง 3 ผลผลิตกล้วยหอมทอง 1,903.59 หวี ต่อ ไร่

$$\text{จุดคุ้มทุน (BEP) ราคาขายต่อหวี} = \frac{20,880.43}{1,903.59}$$

จุดคุ้มทุน (BEP) ราคาขายต่อหวี = 10.97 บาท ต่อ หวี

2. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 45,890.19 บาท คำนวณได้ดังนี้

ตาราง 5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ในการปลูกกล้วยหอมทอง

ปีที่	กระแสเงินสดรับสุทธิ	อัตราคิดลด 6.875%	มูลค่าปัจจุบัน (PV)
1	18,835.84	0.9357	17,624.70
2	23,082.98	0.8755	20,209.15
3	23,082.98	0.8192	18,909.58
4	23,082.98	0.7665	17,693.10
5	23,082.98	0.7172	16,555.11
มูลค่าปัจจุบัน (PV)			90,991.64
เงินลงทุนเริ่มแรก			45,101.45
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)			45,890.19

3. อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับร้อยละ 7.19 คำนวณได้ดังนี้

ตาราง 6 อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) ในการปลูกกล้วยหอมทอง

ปีที่	กระแสเงินสดรับสุทธิ	%PVIF (r=7%)	มูลค่าปัจจุบัน(PV)	%PVIF (r=8%)	มูลค่าปัจจุบัน(PV)
0	-45,101.45	1.0000	-45,101.45	1.0000	-45,101.45
1	18,835.84	0.9346	17,603.59	0.9259	17,440.60
2	23,082.98	0.8734	20,161.57	0.8573	19,789.94
3	23,082.98	0.8163	18,842.59	0.7938	18,324.02
4	23,082.98	0.7629	17,609.90	0.7350	16,966.68
5	23,082.98	0.7130	16,457.85	0.6806	15,709.89
รวมมูลค่าปัจจุบัน			45,574.01		43,127.23
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)			472.56		-1,974.22

อัตราคิดลด

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) บาท

ร้อยละ 7

472.56

ร้อยละ 8

-1,974.22

ผลต่าง

ร้อยละ 1

2,446.78

สามารถคำนวณเทียบหาค่า IRR ได้ดังนี้

$$\text{IRR} = 7\% + \frac{472.56 \times 1\%}{2,446.78} = 7.19\%$$

4. อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) เท่ากับ 1.06 คำนวณได้ดังนี้

ตาราง 7 ผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) ในการปลูกกล้วยหอมทอง

กำไรสุทธิ	เงินลงทุน	ROI (%)
22,233.55	20,880.43	ROI = (22,233.55 ÷ 20,880.43) = 1.06

5. ระยะเวลาคืนทุน (PBP) เท่ากับ 2 ปี 10 เดือน 11 วัน คำนวณได้ดังนี้

ตาราง 8 ระยะเวลาคืนทุน (PBP) ในการปลูกกล้วยหอมทอง

ปีที่	เงินลงทุน	กระแสเงินสดรับสุทธิ	กระแสเงินสดรับสะสม
1	45,101.45	18,835.84	-26,265.60
2	-	23,082.98	-3,182.62
3	-	23,082.98	19,900.36
4	-	23,082.98	42,983.35
5	-	23,082.98	66,066.33

กระแสเงินสดรับสุทธิสะสมปีที่ 1 หักด้วยเงินลงทุนเป็นผลให้กระแสเงินสดรับสุทธิจากการดำเนินงานสะสมน้อยกว่าเงินลงทุนเท่ากับ -26,265.60 บาท ปีที่ 2 หักด้วยเงินลงทุนเป็นผลให้กระแสเงินสดรับสุทธิจาก

การดำเนินงานสะสมน้อยกว่าเงินลงทุนเท่ากับ -3,182.62 บาท ในปีที่ 3 กระแสเงินสดรับสุทธิสะสมจากการดำเนินงานมากกว่าเงินลงทุน 19,900.36 บาท แสดงว่าโครงการมีการคืนเงินดังนี้

กระแสเงินสดรับ 23,082.98 บาท ใช้เวลาดำเนินงาน 12 เดือน

ถ้ากระแสเงินสดรับ 19,900.36 บาท ใช้เวลาการดำเนินการดังนี้

เท่ากับ $(19,900.36 \times 12) \div 23,082.98 = 10.35$ เดือน ประมาณ 10 เดือน

และ 1 เดือน มี 30 วัน เพราะฉะนั้น 0.35 เดือน เท่ากับ $30 \times 0.35 = 10.5$ ประมาณ 11 วัน

ดังนั้น ระยะเวลาคืนทุนของการปลูกกล้วยหอมทองประมาณ 2 ปี 10 เดือน 11 วัน

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยหอมทอง ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอมทองส่วนใหญ่เป็นภัยธรรมชาติ เช่น ลมแรง ทำให้ต้นกล้วยหักโค่น จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนปัญหาที่มีผู้ตอบทั้งหมด รองลงมาคือ ขาดน้ำ แล้งยาวนาน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนปัญหาที่มีผู้ตอบทั้งหมด และ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ วิธีการปลูกและการดูแลรักษายาก ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูง โรคระบาด วัชพืชระบาด แมลงศัตรูระบาด และ สถานที่จำหน่ายกล้วยหอมทองมีน้อย อย่างละ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนปัญหาที่มีผู้ตอบทั้งหมด

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยหอมทองของเกษตรกรมีดังต่อไปนี้ มีจุดคุ้มทุนสำหรับการขายกล้วยหอมทองเท่ากับ 10.97 บาทต่อหวี ข้อดี การคำนวณระยะเวลาคืนทุนจะทำให้เห็นถึงผลตอบแทนและต้นทุนของโครงการลงทุนที่เกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสม ระยะเวลาคืนทุนง่ายต่อการทำความเข้าใจและง่ายต่อการคำนวณ ข้อเสีย วิธีระยะเวลาคืนทุนจะไม่คำนึงถึงมูลค่าเงินตามเวลา วิธีระยะเวลาคืนทุนจะไม่สนใจกระแสเงินสดที่จะได้รับหลังจากคืนทุนแล้ว มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 45,890.19 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวก ข้อดี วิธีนี้จะสะท้อนให้เห็นเวลาที่แท้จริงของผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการลงทุน วิธีนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าเงินตามเวลามาใช้ประกอบการคำนวณ ซึ่งทำให้ผลที่ได้มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น ข้อเสีย วิธีนี้ต้องคำนึงถึงรายละเอียดของการประมาณกระแสเงินสด ซึ่งอาจมีความผิดพลาดได้ง่ายในการประมาณข้อมูล อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับร้อยละ 7.19 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในปี พ.ศ. 2562 สำหรับลูกค้าชั้นดีที่กำหนดไว้ ข้อดี จะให้ผลเหมือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) และสามารถประกอบการตัดสินใจควบคู่กันได้ ข้อเสีย ในกรณีโครงการไม่ปกติจะให้ผลไม่แน่ชัด (กระแสเงินสดที่มีการเปลี่ยนเครื่องหมายมากกว่า 1 ครั้ง) อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) เท่ากับ 1.06 มีค่าเป็นบวก และเกษตรกรต้องใช้ระยะเวลา 2 ปี 10 เดือน 11 วัน ซึ่งมีค่าน้อยกว่าอายุของโครงการ จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการปลูกกล้วยเป็นค่าที่พึงพอใจ และเป็นการยืนยันว่าการลงทุนนี้เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิสิทธิ์ นุชนทร และสุภาพร เพชรรัตน์กุล (2556) ได้ทำการศึกษาต้นทุนการผลิตอัตราผลตอบแทน วิเคราะห์ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าในการลงทุนปลูกกล้วยหอมทองบ้านลาด พบว่าการผลิตและตลาดกล้วยหอมทองของตำบลถ้ำรงค์ให้ผลตอบแทนสูงสุดทั้งปริมาณและมูลค่า มีระยะเวลาคืนทุน

(PBP) เท่ากับ 1 ปี 6 เดือน 19 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 1,431,845.62 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับร้อยละ 42.78 ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอมทองส่วนใหญ่เป็นภัยธรรมชาติ เช่น ลมแรง ทำให้ต้นกล้วยหักโค่น ขาดน้ำ แล้งยาวนาน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nwaiwu et al. (2012) ทำการศึกษาปัญหาและการคาดการณ์ของการปลูกกล้วยหอมในรัฐอาเปีย ประเทศไนจีเรีย พบว่าปัญหาที่พบคือ ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและยาวนาน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก การระบาดของโรค ศัตรูพืชและจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะลมพายุ เป็นเรื่องที่ควบคุมและป้องกันได้ยาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านต้นทุนในการปลูกกล้วยหอมทอง พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตที่ค่อนข้างสูงในตอนแรกเริ่มของการเพาะปลูก ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนผันแปร ดังนั้นเกษตรกรควรลดปริมาณการใช้ปัจจัยผันแปรบางชนิด เช่น ค่าหน่อพันธุ์ ค่าปุ๋ยยาในการดูแลรักษา ค่าปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี และปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีเป็นสารชีวภาพ ก็จะสามารถลดต้นทุนและเพิ่มกำไรสุทธิให้มากขึ้นได้
2. ด้านปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยหอมทอง พบว่า ภัยธรรมชาติเป็นปัญหาและอุปสรรคหลักที่ทำให้กล้วยหอมทองเกิดความเสียหาย เช่น ลมแรง อาจมีการทำแนวกันชนหรือแนวป้องกัน เช่น ปลูกต้นไม้ใหญ่รอบ ๆ สวน เป็นต้น
3. ด้านผลผลิตในการปลูกกล้วยหอมทอง พบว่า หากกล้วยหอมทองปลูกนานปีหากไม่มีการนำไปปลูกใหม่อาจทำให้กล้วยหอมทองเกิดการรากลอยทำให้ผลผลิตที่ออกมามีปริมาณและผลเล็กลง ดังนั้นหลังจากเก็บผลผลิตแล้วควรขุดหน่อกล้วยหอมทองรุ่นหลังออกแล้วทำการคัดหน่อพันธุ์ที่สมบูรณ์ปลูกใหม่ จะทำให้ผลผลิตออกมาได้ดีกว่าเดิม
4. ด้านการจัดบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เป็นต้นทุน รายได้และผลตอบแทนในการเพาะปลูกกล้วยหอมทองต่าง ๆ ให้ครบถ้วน เพราะจะทำให้เกษตรกรได้ทราบถึงข้อมูลของต้นทุนต่าง ๆ ที่ใช้ในการลงทุนและรายได้ที่แท้จริงอย่างครบถ้วน และสามารถนำไปวางแผนในการจัดการและควบคุมต้นทุนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดกำไรสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องต้นทุนสำหรับการขยายแปลงปลูกของเกษตรกร เพราะในงานวิจัยนี้ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองมีพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่มากนัก การใช้แรงงานสำหรับการปลูก การดูแลรักษา การเก็บผลผลิต และการจัดจำหน่าย ยังใช้แรงงานของเกษตรกรเอง จึงทำให้ต้นทุนในส่วนนี้เกิดขึ้นไม่มากนัก ดังนั้นจึงคำนึงค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หากเกษตรกรมีความต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น
2. ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เท่านั้น ดังนั้นควรศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกกล้วยหอมทองในเขตพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น ทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีเนื้อหาละเอียดครบถ้วนและชัดเจนมากขึ้น

3. ควรศึกษาแนวโน้มการบริโภคกล้วยหอมทองของจังหวัดพิษณุโลกในอนาคตว่าเป็นเช่นไรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการจำหน่ายของกล้วยหอมทอง

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.). (2562). อัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายคน (เกษตรกร และบุคคล). สืบค้น 10 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.baac.or.th>.
- นิพนธ์นิภา บุญช่วย. (2560). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกล้วยน้ำว้า ในเขตอำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 1884-1894.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร. (2562). สินค้าส่งออกสำคัญของไทยตามโครงสร้างสินค้าส่งออกทั่วโลก สินค้าเกษตรกรรม (กลีกรวม, ปศุสัตว์, ประมง). สืบค้น 15 กรกฎาคม 2562, จาก <http://tradereport.moc.go.th>.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก. (2561). รายงานสรุปยอดผู้ปลูกกล้วยหอมทองและปลูกกล้วยน้ำว้าในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2562). โครงการพัฒนาด้านการเกษตร ความเจริญของประเทศ ต้องอาศัยความเจริญของภาคเกษตรเป็นสำคัญ. สืบค้น 24 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Projects/>.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำราญ มีแจ้ง และคณะ. (2553). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการจัดการความรู้: กรณีศึกษาการเพิ่มปริมาณผลผลิตการปลูกกล้วยหอมทอง หมู่ที่ 3 บ้านวังวน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อริสสิทธ์ นุชเนตร และสุภาพร เพชรรัตน์กุล. (2556). กล้วยหอมทองบ้านลาด : ต้นทุนการผลิตกับความคุ้มค่าในการลงทุน. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(2), 1-8.
- Nwaiwu, I. U., Eze, C. C., Amaechi, E. C. C., & Osuagwu, C. O. (2012). Problems and prospects of large scale plantain banana (*Musa Spp*) production in Abia State, Nigeria. *International Journal of Basic and Applied Sciences*, 1(4), 322-327.